

11. 12. 2024

ID: 118909

Dražba

Podmínkou pro uložení povinnosti k úhradě nákladů dalšího dražebního jednání a povinnosti uhradit rozdíl na nejvyšším podání podle § 336n odst. 1 o. s. ř. (dále jen „povinnost k úhradě rozdílu na nejvyšším podání“) je pouze skutečnost, že vydražitel podle § 336m odst. 2 o. s. ř. ani v dodatečné lhůtě nezaplatil nejvyšší podání a že při dalším dražebním jednání podle § 336m odst. 2 o. s. ř. bylo dosaženo nižší nejvyšší podání (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 5. 2012, sp. zn. 20 Cdo 2217/2011). Povinnost k úhradě rozdílu na nejvyšším podání vyplývá přímo z procesního předpisu; svojí povahou se jedná o povinnost tzv. kompenzačně dražební (v případě povinnosti k úhradě nákladů dalšího dražebního jednání jde o povinnost tzv. náhradovou) a exekutor o ní rozhoduje z moci úřední; jakákoliv úvaha o hmotněprávní povaze této povinnosti vůbec není namístě.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 21 Cdo 1212/2024 ze dne 30.10.2024)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v exekuční věci oprávněné EKVITA INVEST, a. s. se sídlem v K., zastoupené Mgr. P.H., advokátem se sídlem v L., proti povinné KREPOLO LTD se sídlem v P., Kyperská republika, za účasti obmeškalé vydražitelky Kontistav Ltd, s. r. o. se sídlem v P., zastoupené Mgr. MUDr. Z.K., advokátem se sídlem v P., a věřitele Finanční úřad pro Moravskoslezský kraj se sídlem v M.O. a P., o povinnostech obmeškalého vydražitele, vedené u soudního exekutora JUDr. Jiřího Bulvase, Exekutorský úřad Praha 1, se sídlem v P., pod sp. zn. 146 EX 349/18, o dovolání obmeškalé vydražitelky proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 13. září 2023, č. j. 10 Co 316/2022-289, tak, že usnesení krajského soudu se mění tak, že usnesení soudního exekutora ze dne 30. září 2022, č. j. 146 EX 349/18-243, se ve výroku o uložení povinnosti obmeškalé vydražitelce zaplatit rozdíl na nejvyšším podání mění tak, že se rozhodnutí o uložení povinnosti obmeškalé vydražitelce zaplatit rozdíl na nejvyšším podání nevydává.

Z odůvodnění:

1. Soudní exekutor JUDr. Jiří Bulvas, Exekutorský úřad Praha 1, usnesením ze dne 30. 9. 2022, č. j. 146 EX 349/18-243, rozhodl o povinnostech obmeškalé vydražitelky dle § 336n občanského soudního řádu tak, že obmeškalé vydražitelce uložil povinnost zaplatit oprávněné „náklady“ ve výši 2 575 199,80 Kč (výrok 1/a), soudnímu exekutorovi „náklady“ ve výši 5 143 958,05 Kč (výrok I/b), rozdíl na nejvyšším podání ve výši 13 470 000 Kč (výrok 1/c), stanovil, že na „dluhy uvedené ve výroku 1. bodu a. a b. se započítává jistota ... ve výši 1 000 000 Kč“, a to tak, že oprávněné se po právní moci tohoto usnesení vyplatí částka 333 611,50 Kč a soudnímu exekutorovi částka 666 388,50 Kč (výrok 2), a obmeškalé vydražitelce uložil povinnost zaplatit celkem soudnímu exekutorovi částku 20 189 157,85 Kč do tří dnů od právní moci usnesení (výrok 3).

2. K odvolání obmeškalé vydražitelky Krajský soud v Plzni usnesením ze dne 13. 9. 2023, č. j. 10 Co 316/2022-289, změnil usnesení soudního exekutora tak, že zavázal obmeškalou vydražitelku k zaplacení částky 13 470 000 Kč, na tento dluh započítal obmeškalou vydražitelkou složenou jistotu ve výši 1 000 000 Kč a zbývající část dluhu ve výši 12 470 000 Kč uložil obmeškalé vydražitelce zaplatit ve lhůtě do 30 dnů od právní moci usnesení k rukám soudního exekutora (výrok I), a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů (výrok II).

Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudního exekutora, že v daném případě bylo možno zavázat obmeškalou vydražitelku k zaplacení rozdílu na nejvyšším podání podle ustanovení § 336n občanského soudního řádu, a to i přes to, že k dražbě, ve které již bylo po udělení příklepu zaplacené nejvyšší podání, nedošlo v rámci tohoto exekučního řízení, nýbrž (po prohlášení konkursu na povinnou) v insolvenčním řízení, v němž byla se soudním exekutorem (JUDr. Jiřím Bulvasem) uzavřena smlouva o provedení dražby, a dražba tak byla provedena v rámci další činnosti exekutora podle ustanovení § 76 odst. 2 exekučního řádu. V této souvislosti odvolací soud poukázal na závěry usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 11. 2020, sp. zn. 20 Cdo 2746/2020, naopak uvedl, že „obmeškalou vydražitelkou namítané rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2022, sp. zn. 29 ICdo 19/2020, na posuzovanou situaci nedopadá“. Není též důvodná námitka zhoršení předmětu dražby po udělení příklepu, neboť „to nepředstavuje zákonem předvídanou okolnost, pro kterou by obmeškalá vydražitelka nebyla povinna nejvyšší podání doplatit“. Odvolací soud (oproti názoru soudního exekutora) dospěl k závěru, že jinou povinnost než povinnost k zaplacení rozdílu na nejvyšší podání nelze obmeškalé vydražitelce uložit.

3. Proti usnesení odvolacího soudu podala dovolání obmeškalá vydražitelka. Přípustnost dovolání spatřuje v tom, že rozhodnutí odvolacího soudu závisí na řešení otázek hmotného i procesního práva, které podle dovolatelky doposud nebyly v rozhodovací praxi odvolacího soudu vyřešeny. Jde o otázky:

A. Kterým okamžikem přechází v rámci exekuční dražby nemovitých věcí na vydražitele nebezpečí škody na předmětu dražby?

B. Je soudní exekutor oprávněn požadovat po vydražiteli zaplacení dosaženého nejvyššího podání, pokud ještě před uplynutím lhůty pro úhradu nejvyššího podání a před úhradou nejvyššího podání nastala na předmětu dražby škodní událost znehodnocující předmět dražby?

C. Je možné uložit obmeškalému vydražiteli povinnost nahradit rozdíl na nejvyšší podání ve smyslu ustanovení § 336n odst. 1 občanského soudního řádu, jestliže mezi dražebním jednáním, na kterém byl udělen příklep s nejvyšším podáním, které obmeškalý vydražitel neuhradil, a dražebním jednáním, při kterém došlo k příklepu, došlo k významné škodě na předmětu dražby?

D. Je soudní exekutor oprávněn uložit obmeškalému vydražiteli povinnost uhradit nárok na rozdíl na nejvyšším podání ve smyslu ustanovení § 336n odst. 1 občanského soudního řádu, jestliže k dalšímu dražebnímu jednání nedošlo?

4. K otázkám pod body A) a B) dovolatelka uvedla, že nebezpečí škody (zhoršení věci) přechází na vydražitele až okamžikem převzetí předmětu dražby, nikoliv okamžikem udělení příklepu, neboť je nutno aplikovat obecnou úpravu dle občanského zákoníku, resp. úpravu kupní smlouvy dle občanského zákoníku, konkrétně ustanovení § 2131 a § 2121 tohoto zákona. V úvahu dle dovolatelky připadá také analogické použití úpravy dle zákona o veřejných dražbách, zejména ustanovení § 32 a § 55 tohoto zákona. Na vydražitele nelze přenášet rizika škod, které vzniknou na předmětu dražby dříve, než jej převezme, což je dle ustanovení § 336l občanského soudního řádu nejdříve den následující po dni doplacení nejvyššího podání. Vzhledem k tomu, že ke škodě na předmětu dražby došlo dříve, než se stalo splatným nejvyšší podání, nemůže nést obmeškalá vydražitelka odpovědnost za škody na předmětu dražby.

5. K otázce pod bodem C) dovolatelka uvedla, že k dosažení nižší ceny při zpeněžení v konkursní podstatě došlo proto, že po udělení příklepu obmeškalé vydražitelce došlo ke znehodnocení předmětu dražby. Ustanovení § 336n občanského soudního řádu ukládá obmeškalému vydražiteli uhradit veškeré újmy, které vznikly tím, že nesplnil povinnost uhradit cenu nejvyššího podání; újma v tomto případě však není způsobena neuhrazením nejvyššího podání ze strany obmeškalé vydražitelky, nýbrž je způsobena znehodnocením předmětu dražby. Obmeškalá vydražitelka nemůže

nést odpovědnost za takové znehodnocení, neboť neexistuje příčinná souvislost mezi uhrazením nejvyššího podání a znehodnocením nemovitých věcí.

6. K otázce pod bodem D) dovolatelka uvedla, že dražební jednání, kterým došlo ke zpeněžení majetku v dobrovolné dražbě na návrh insolvenčního správce, není možné považovat za exekuční dražební jednání ve smyslu ustanovení § 336n občanského soudního řádu, neboť zákon nepochybně pojednává o dalším exekučním dražebním jednání poté, co obmeškalý vydražitel neuhradil nejvyšší podání. Ustanovení § 336n občanského soudního řádu stanoví tři povinnosti, přičemž toliko povinnost uhradit rozdíl na nejvyšším podání, bylo-li při dalším dražebním jednání dosaženo nižší nejvyšší podání, je podmíněna skutečností, že se koná další dražební jednání. Ostatní nároky tímto podmíněny nejsou, pokud tedy Nejvyšší soud v rozhodnutí ze dne 3. 11. 2020, sp. zn. 20 Cdo 2746/2020, na něž odkazuje odvolací soud, konstatoval povinnost obmeškalé vydražitelky uhradit náklady soudního exekutora i v případě, že k dalšímu dražebnímu jednání nedošlo, neboť bylo zahájeno insolvenční řízení, nelze to bez dalšího aplikovat na úhradu rozdílu na nejvyšší podání. Povinnost uhradit rozdíl na nejvyšších podáních je jako jediná zcela závislá na konání dalšího dražebního jednání.

7. Dovolatelka navrhla, aby Nejvyšší soud obě usnesení zrušil a věc vrátil soudnímu exekutorovi k dalšímu řízení.

8. Oprávněná ve vyjádření navrhla, aby dovolání bylo buď odmítnuto, nebo zamítnuto s tím, že rozhodnutí odvolacího soudu je správné.

9. Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) projednal dovolání obmeškalé vydražitelky podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

10. Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

11. Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.).

12. Dovolací soud se nejprve musí zabývat mezemi přezkumu napadeného rozhodnutí odvolacího soudu.

13. Dovolací soud přezkoumá rozhodnutí odvolacího soudu v rozsahu, ve kterém byl jeho výrok napaden (§ 242 odst. 1 o. s. ř.).

14. Z obsahu spisu vyplývá (a bylo reprodukováno výše), že soudní exekutor (dále též pouze „exekutor“) rozhodl o povinnostech obmeškalé vydražitelky ve třech případech, a to jednak povinnost zaplatit „náklady oprávněné“ (náklady vzniklé v souvislosti se zpeněžením nemovitostí v insolvenčním řízení), jednak povinnost zaplatit „náklady soudního exekutora“ (odměna exekutora, náhrady a hotové výdaje) a jednak povinnost zaplatit rozdíl na nejvyšším podání.

15. Takto soudní exekutor rozhodl o povinnostech obmeškalého vydražitele upravených v ustanovení § 336n odst. 1 o. s. ř.; o této povinnosti rozhoduje exekutor z moci úřední (srov. například závěry

uvedené v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. 20 Cdo 87/2016, uveřejněném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod publikačním číslem 66/2017). Uvedené znamená, že jsou-li splněny podmínky pro uložení některé z povinností uvedených v ustanovení § 336n odst. 1 o. s. ř., soudní exekutor takové rozhodnutí vydá (musí vydat), nejsou-li podmínky splněny, (negativní) rozhodnutí nevydává; negativní rozhodnutí vydává pouze tehdy, podala-li některá z oprávněných osob návrh (což se však v této věci, jak vyplynulo z obsahu spisu, nestalo).

16. Pakliže odvolací soud změnil usnesení soudního exekutora tak, že namísto tří povinností obmeškalé vydražitelce uložil pouze povinnost k náhradě rozdílu na nejvyšším podání, znamená to, že - ve výroku pouze implicitě - neshledal důvody pro uložení zbývajících dvou (což vyjádřil pouze v odůvodnění usnesení). Takové rozhodnutí odvolacího soudu mohl napadnout dovoláním každý, do jehož práv jím bylo zasazeno (srov. ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř.), tedy nejenom obmeškalá vydražitelka, ale i soudní exekutor a oprávněný.

17. Podala-li dovolání pouze obmeškalá vydražitelka, mohl dovolací soud přezkoumat napadené usnesení odvolacího soudu pouze ve výroku, jímž byla obmeškalé vydražitelce povinnost uložena (srov. ustanovení § 242 odst. 1 o. s. ř.); závěr rozhodnutí odvolacího soudu, že jiná povinnost, než povinnost k zaplacení rozdílu na nejvyšším podání, nebyla uložena, zůstal nedotčen.

18. Skutkový a procesní stav v této věci je následující.

19. Ve věci sp. zn. 146 EX 349/18 je soudním exekutorem JUDr. Jiřím Bulvasem, Exekutorský úřad Praha 1, vedena exekuce prodejem nemovité zástavy ve vlastnictví povinné, v rámci tohoto řízení uvedený soudní exekutor usnesením ze dne 22. 9. 2020, č. j. 146 EX 349/18-155, udělil příklep vydražitelce společnosti Kontistav Ltd, s. r. o. K odvolání vydražitelky a povinné Krajský soud v Plzni usnesením ze dne 27. 1. 2021 usnesení soudního exekutora potvrdil, usnesení nabylo právní moci dne 1. 3. 2021. Lhůta k doplacení nejvyššího podání ve výši 47 070 000 Kč vydražitelkou byla stanovena do dne 3. 5. 2021 a byla prodloužena k žádosti vydražitelky do dne 31. 5. 2021. Dne 30. 4. 2021 bylo zahájeno insolvenční řízení vůči povinné, usnesením Městského soudu v Praze ze dne 11. 6. 2021, č. j. MSPH 90 INS 8078/2021-A-16, potvrzeným usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 10. 8. 2021, č. j. 3 VSPH 778/2021-A-30, byl zamítnut návrh uvedeného soudního exekutora na nařízení předběžného opatření, jímž by bylo umožněno soudnímu exekutorovi provést exekuci prodejem zástavy ve vlastnictví povinné. Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 6. 10. 2021, č. j. MSPH 90 INS 8078/2021-A-41, byl zjištěn úpadek povinné a prohlášen na její majetek konkurs. V rámci insolvenčního řízení uzavřel insolvenční správce dlužníka (povinné) se soudním exekutorem JUDr. Jiřím Bulvasem smlouvu o provedení dražby, tato dražba proběhla dne 15. 6. 2022 a usnesením uvedeného soudního exekutora ze dne 15. 6. 2022, č. j. 146 ED 1/22-17, byl udělen příklep společnosti EKVITA CZ s. r. o., která nejvyšší podání ve výši 33 600 000 Kč ve stanovené lhůtě zaplatila.

20. Za této procesní situace je dovolání přípustné pro řešení otázky procesního práva, zda lze vydražiteli, který nezaplatil ve stanovené lhůtě nejvyšší podání, uložit povinnost k doplacení rozdílu na nejvyšším podání v případě, kdy po právní moci usnesení o udělení příklepu byl na povinného prohlášen konkurs a k udělení příklepu, na základě něhož úhrada na nejvyšší podání již byla provedena, došlo v dražbě provedené v rámci insolvenčního řízení vedeného vůči povinnému na základě smlouvy o provedení dražby uzavřené insolvenčním správcem se soudním exekutorem, která doposud nebyla v rozhodovací praxi dovolacího soudu vyřešena [tedy otázka uvedená pod bodem D) obsahu dovolání].

21. Dovolání je též důvodné.

22. Dovolací soud předně považuje za vhodné uvést, že odkaz odvolacího soudu na usnesení

Nejvyššího soudu ze dne 3. 11. 2020, sp. zn. 20 Cdo 2746/2020, není případný, neboť v tomto usnesení dovolací soud řešil problematiku práva soudního exekutora na náhradu škody, spočívající v ušlé odměně exekutora (tedy povinnost náhradovou), nikoliv problematiku povinnosti uhradit rozdíl na nejvyšším podání (tedy povinnost kompenzační).

23. Podle ustanovení § 336m odst. 2 o. s. ř. nezaplatil-li vydražitel nejvyšší podání ani v dodatečné lhůtě, kterou mu soud usnesením určil a která nesmí být delší než jeden měsíc, usnesení o příklepu se marným uplynutím dodatečné lhůty zrušuje a soud nařídí další dražební jednání. To nařídí soud i tehdy, jestliže vydražitel nepředložil smlouvu o úvěru, nejvyšší podání nebylo doplaceno ve lhůtě uvedené v § 336l odst. 4, nebo nezaplatil ve stanovené lhůtě předražek.

24. Podle ustanovení § 336n odst. 1 o. s. ř. vydražitel uvedený v § 336m odst. 2 je povinen nahradit náklady, které státu a účastníkům vznikly v souvislosti s dalším dražebním jednáním, škodu, která vznikla tím, že nezaplatil nejvyšší podání, a, bylo-li při dalším dražebním jednání dosaženo nižší nejvyšší podání, rozdíl na nejvyšším podání. Na tyto dluhy se započítá jistota složená vydražitelem; převyšuje-li jistota tyto dluhy, zbývající část se vrátí vydražiteli.

25. Problematikou povinností, které lze tzv. obmeškalému vydražiteli uložit a za jakých podmínek, se Nejvyšší soud zabýval naposledy v usnesení ze dne 28. 3. 2024, sp. zn. 21 Cdo 2790/2023, v němž vyjádřil tyto závěry.

26. Při řešení otázky povinností stanovených v ustanovení § 336n odst. 1 o. s. ř. (tedy povinností tzv. obmeškalého vydržitele) Nejvyšší soud stabilně vychází ze závěru, podle něhož je podmínkou pro uložení povinnosti k úhradě nákladů dalšího dražebního jednání a povinnosti uhradit rozdíl na nejvyšším podání podle § 336n odst. 1 o. s. ř. (dále jen „povinnost k úhradě rozdílu na nejvyšším podání“) pouze skutečnost, že vydražitel podle § 336m odst. 2 o. s. ř. ani v dodatečné lhůtě nezaplatil nejvyšší podání a že při dalším dražebním jednání podle § 336m odst. 2 o. s. ř. bylo dosaženo nižší nejvyšší podání (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 5. 2012, sp. zn. 20 Cdo 2217/2011).

27. Povinnost k úhradě rozdílu na nejvyšším podání vyplývá přímo z procesního předpisu; svojí povahou se jedná o povinnost tzv. kompenzačně dražební (v případě povinnosti k úhradě nákladů dalšího dražebního jednání jde o povinnost tzv. náhradovou) a exekutor o ní rozhoduje z moci úřední; jakákoliv úvaha o hmotněprávní povaze této povinnosti vůbec není namístě (srov. již zmíněné usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. 20 Cdo 87/2016, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod publikačním číslem 66/2017).

28. Nejvyšší soud dále v řadě rozhodnutí vysvětlil (srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 4. 2013, sp. zn. 20 Cdo 275/2013, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 5. 2007, sp. zn. 20 Cdo 2006/2006, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 1. 2008, sp. zn. 20 Cdo 2769/2006, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 11. 2009, sp. zn. 20 Cdo 4790/2007, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2014, sp. zn. 30 Cdo 511/2014, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 6. 2017, sp. zn. 20 Cdo 2522/2017; z recentních rozhodnutí potom usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 7. 2023, sp. zn. 21 Cdo 570/2023), že zákonná úprava rozděluje průběh exekuce prodejem nemovitosti do několika relativně samostatných fází, z nichž v každé se řeší vymezený okruh otázek. Těmito fázemi jsou 1) nařízení exekuce, 2) určení ceny nemovitosti a jejího příslušenství, ceny závad a práv s nemovitostí spojených, určení závad, které prodejem v dražbě nezaniknou, a určení výsledné ceny, 3) vydání usnesení o dražební vyhlášce, 4) prodej nemovitosti v dražbě a 5) rozvrh rozdělované podstaty. Úkony soudu, účastníků řízení a osob na řízení zúčastněných jsou zpravidla završeny usnesením, jehož účinky vylučují možnost v další fázi znovu řešit otázky, o kterých již bylo (pravomocně) rozhodnuto. Nerespektování této zásady vede (může vést) k nepříznivým důsledkům – např. neudělení příklepu vydražiteli apod. (srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 9. 2023, sp. zn. 20 Cdo 1853/2023).

29. Nabytím právní moci usnesení o příklepu a zaplacením nejvyššího podání vstupuje řízení o výkon rozhodnutí prodejem nemovitosti do závěrečné fáze – rozvrhu rozdělované podstaty. Bylo-li předchozí usnesení o příklepu zrušeno z důvodu, že obmeškalý vydražitel nezaplatil ani v dodatečné lhůtě nejvyšší podání, rozhodne soud nejprve o dlužích obmeškalého vydražitele dle ustanovení § 336n odst. 1 o. s. ř. (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 4. 2016, sp. zn. 20 Cdo 607/2016, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod publikačním číslem 67/2017).

30. Dražitel (vydražitel) se tak poprvé dostává do exekučního řízení až ve čtvrté fázi, tedy ve fázi vlastní dražby (prodeje nemovitosti v dražbě), a (byť na výsledku vyřešení některých dílčích otázek, řešených v předchozích fázích – typicky ve vztahu k obsahu dražební vyhlášky v určení nejnižšího podání, správné identifikaci zákonných vad či určitému vymezení předmětu dražby ve smyslu upozornění na další „vady“ apod., – má nepochybně zájem) nemá tak (logicky) právní možnost do průběhu předchozích fází zasáhnout. Proto také se umožňuje (i) vydražiteli některé z výše uvedených (již dříve) řešených otázek znovu otevřít (srov. ustanovení § 336k odst. 4 o. s. ř. a k jeho výkladu usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2021, sp. zn. 21 Cdo 1669/2021, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 3. 2015, sp. zn. 26 Cdo 587/2015, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 6. 2014, sp. zn. 21 Cdo 1465/2014, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod číslem publikačním 111/2014, a další). Lze tak však učinit pouze formou opravného prostředku proti usnesení o příklepu (srov. ustanovení § 336k odst. 4 o. s. ř.).

31. Tyto právní závěry jsou dílčím způsobem uplatnitelné i na projednávanou věc, avšak je nutno brát v úvahu specifika, která se v tomto řízení projeví.

32. Vztahem exekučního a insolvenčního řízení se Nejvyšší soud již zabýval; v rozsudku ze dne 28. 2. 2022, sen. zn. 29 ICdo 19/2020, poukázal na to, že otázku vzájemného vztahu exekučního řádu a insolvenčního zákona řeší ustanovení § 7 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „insolvenční zákon“), podle kterého lze ustanovení týkající se výkonu rozhodnutí nebo exekuce použít pro insolvenční řízení jen tehdy, jestliže na ně insolvenční zákon odkazuje. Formulují-li insolvenční zákon (vlastní) pravidla týkající se výkonu rozhodnutí nebo exekuce, má potud (jako lex specialis) přednost před úpravou exekučního řádu.

33. Z uvedeného především plyne, že exekuční a insolvenční řízení jsou odlišná, samostatná řízení (byť mají stejný či podobný účel a cíl); ustanovení exekučního a insolvenčního práva nelze volně prolínat a aplikovat.

34. Jedním z účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení na majetek dlužníka je nemožnost provedení výkonu rozhodnutí či exekuce, která by postihovala majetek ve vlastnictví dlužníka, jakož i jiný majetek, který náleží do majetkové podstaty [§ 109 odst. 1 písm. c) insolvenčního zákona]. Na úpravu obsaženou v ustanovení § 109 odst. 1 písm. c) insolvenčního zákona pak navazuje ustanovení § 140e odst. 1 insolvenčního zákona, které pro dobu účinků rozhodnutí o úpadku dlužníka (již) zakazuje nařídít nebo zahájit výkon rozhodnutí nebo exekuci, která by postihovala majetek ve vlastnictví dlužníka, jakož i jiný majetek, který náleží do majetkové podstaty.

35. V usnesení velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. 4. 2016, sp. zn. 31 Cdo 1714/2013, uveřejněného ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod číslem publikačním 56/2017, Nejvyšší soud vysvětlil, že v pozitivním slova smyslu lze označit jako úkon, jímž se „provádí“ výkon rozhodnutí nebo exekuce, každý úkon, jímž má být výkon rozhodnutí nebo exekuce bezprostředně realizován. V negativním slova pak lze obecně říci, že úkonem, jímž se provádí výkon rozhodnutí nebo exekuce, není úkon učiněný (jen) k zajištění dlužníkovu majetku pro účely jeho postižení takovým výkonem rozhodnutí nebo exekucí. Tato definice je s účinností od 1. ledna 2014 obsažena v insolvenčním zákoně (srov. § 109 odst. 2 větu první

insolvenčního zákona).

36. Majetkovou podstatu lze zpeněžit: a) veřejnou dražbou podle zvláštního právního předpisu, b) prodejem movitých věcí a nemovitostí podle ustanovení občanského soudního řádu o výkonu rozhodnutí, c) prodejem majetku mimo dražbu, d) v dražbě provedené soudním exekutorem podle zvláštního právního předpisu (§ 286 odst. 1 insolvenčního zákona). O způsobu zpeněžení majetkové podstaty rozhodne se souhlasem věřitelského výboru insolvenční správce (§ 286 odst. 2 insolvenčního zákona). Soudní exekutor může též provést dražbu movité či nemovité věci na návrh vlastníka či osoby oprávněné disponovat s věcí. Přitom postupuje přiměřeně podle ustanovení „tohoto zákona“ [§ 76 odst. 2 zákona č. [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů].

37. V soudní praxi není pochyb o tom, že pakliže exekutor provádí dražbu podle ustanovení § 76 odst. 2 exekučního řádu, postupuje přiměřeně podle ustanovení občanského soudního řádu (exekučního řádu) o výkonu rozhodnutí (exekuci) prodejem nemovitosti (zástavy) – srov. například odůvodnění usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 6. 2022, sp. zn. 29 Cdo 2652/2020, uveřejněného ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod číslem publikačním 35/2023.

38. Z uvedeného však nevyplývá, že by exekutor, provádějící dražbu na podkladě smlouvy s insolvenčním správcem podle § 286 odst. 1 písm. d) insolvenčního zákona, tzv. „pokračoval“ v původním exekučním řízení a byl výsledky původního exekučního řízení (např. usnesením o ceně nemovitosti, usnesením o dražební vyhlášce) jakkoliv vázán.

39. Možnost exekutora tzv. pokračovat v původním exekučním řízení by byla dána pouze za splnění podmínky uvedené v ustanovení § 82 odst. 2 písm. b) insolvenčního zákona, tedy jediné tehdy, pokud by insolvenční soud v době do rozhodnutí o insolvenčním návrhu předběžným opatřením omezil z důvodů hodných zvláštního zřetele některý z účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení uvedených v § 109 odst. 1 písm. b) a c) insolvenčního zákona (zde tedy účinek spočívající v nemožnosti provedení exekuce, která by postihovala majetek ve vlastnictví dlužníka, a zároveň by uložil soudnímu exekutorovi „pokračovat v exekuci“), což se však v této věci nestalo (srov. již zmíněná usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11. 6. 2021, č. j. MSPH 90 INS 8078/2021-A-16, a usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 10. 8. 2021, č. j. 3 VSPH 778/2021-A-30).

40. Pakliže tedy v insolvenčním řízení došlo postupem podle ustanovení 286 odst. 1 insolvenčního zákona ke zpeněžení té části majetkové podstaty, která sloužila jako zástava, došlo tak k realizaci zástavního práva [§ 1359 odst. 1 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. z.“)]. Realizací zástavního práva právní vztah zástavního věřitele k zástavě zaniká (srov. § 1370 o. z.). Pokračování v exekučním řízení o prodeji takové zástavy je tak z povahy věci vyloučeno, je proto vyloučeno nařízení opakované dražby podle ustanovení § 336m odst. 2 o. s. ř. a nemůže být naplněn předpoklad pro uložení povinnosti obmeškalému vydražiteli zaplatit rozdíl na nejvyšším podání („... bylo-li při dalším dražebním jednání dosaženo nižší nejvyšší podání ...“).

41. Je-li tedy zástava postupem podle § 286 insolvenčního zákona v insolvenčním řízení prodána, souběžné exekuční řízení o prodeji téže zástavy dále nepokračuje a končí v tom stadiu, ve kterém se nacházelo v době zahájení insolvenčního řízení ve vztahu k povinnému, tedy v tomto případě ve stadiu pravomocného udělení příklepu (k vlivu skutečnosti, že vydražitel nezaplatil nejvyšší podání na právní moc usnesení o udělení příklepu, srov. výše zmíněné usnesení ze dne 28. 3. 2024, sp. zn. 21 Cdo 2790/2023).

42. Z uvedeného vyplývá, že exekutor již nemůže v takové situaci v exekučním řízení o povinnosti obmeškalého vydražitele zaplatit rozdíl na nejvyšším podání rozhodnout.

43. Protože dovoláním napadené usnesení odvolacího soudu není správné a protože dosavadní výsledky řízení ukazují, že je možné o věci rozhodnout, Nejvyšší soud České republiky změnil usnesení krajského soudu tak, že změnil usnesení soudního exekutora ze dne 30. září 2022, č. j. 146 EX 349/18-243, ve výroku o uložení povinnosti obmeškalé vydražitelce zaplatit rozdíl na nejvyšším podání tak, že se rozhodnutí o uložení povinnosti obmeškalé vydražitelce zaplatit rozdíl na nejvyšším podání nevydává [§ 243d odst. 1 písm. b) o. s. ř.].

44. S ohledem na výsledek řízení se již dovolací soud nevyjadřuje k ostatním otázkám, předneseným dovolatelkou, neboť jejich řešení by mělo význam pouze akademický a na výsledku řízení by nic nezměnilo.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)